

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Casus reservati. & fortuiti

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

non peccare medicum, si Carthusia do infirmo, & inscio aliquid ex carnis ministraret. At Sanchez *opusc. como 2. lib. 5. c. 1. dub. 34. n. 7* Lorca *imp. 2. dub. 23.* & alii dicunt, in tali casu, secluso contemptu, & scandalo, vesci posse carnibus, si velint; non tamen teneri, *part. 5. tract. 3. ref. 136. & or. 4. ref. 32. §. Sed hic.* Et cum his ego sentio. *ibid. §. Verum.*

CASVS RESERVATI.

Casus reservati alii Papales, & qui nam sint.

1. † Casus reservati alii sunt Papales, alii Episcopales, alii reservati Prælati Regularium pro suis subditis. Papales alii sunt reservati in Bulla Cœnæ Domini, quos vide V. *Bulla Cœnæ*, alii in aliis Bullis, & Decretis, inter quos in Italia hi sunt. 1. Violatio clausuræ Monialium ad malum finem, 2. Clericorum percussio, 3. Simonia realis scienter contracta, 4. Confidentia beneficalis, 5. Monomachia, seu duellum, 6. Extractio reorum ab Ecclesiis absque licentia Episcopi, 7. Absolutio à casibus Papæ, vel Episcopo reservatis à Confessario etiam Regulari exhibita sine licentia.

Alii Episcopales, & qui?

2. Casus Episcopales sunt triplicis generis. Quidam de jure, & communiter ponuntur tres. Primus est votorum dispensatio præter Papales, juramentorum relaxatio, excommunicationis majoris Episcopo reservatæ absolutio. Sed hic non est casus reservatus, quia non est peccatum, ut modò loquimur de reservatis; sed computatur inter reservata, quia ad Episcopum pertinet. Ita *Toletus libro 3. capite 14.* Secundus est incensio agrorum, vicorum, domorum, &c. ante excommunicationem. Nam post excommunicationem fit Papalis. Tertius peccatum grave, & scandalum, ob quod olim publica pœnitentia injungebatur, ut concubinitas notorius, &c. Sed, cum hodie publica pœnitentia non sit amplius in usu, aliqui dicunt, hunc casum non esse amplius reservatum. Secundi generis sunt, qui communiter in omnibus Episcopatibus reservantur,

videlicet, 1. Homicidium, seu actualis mutilatio, 2. Crimen falsariorum, 3. Sacrilegia furti de re Ecclesiastica, & homicidii ac vulnerationis in loco sacro. 4. Divinationes, & incantationes, ac Dæmonum invocationes. Tertii generis sunt, qui reservantur de consuetudine particulari in singulis Episcopatibus, de quibus dari non potest certa regula: quilibet Episcopus sibi reservat peccata, quæ suo Episcopatu convenire videntur. †

3. Quoniam verò hic Panormi, & in aliquibus aliis diocæsibus, reservata est sodomia, dicendum est primò non esse casum reservatum, si quis habeat rem cum muliere in vase præpostero. Quia casuum reservatio, cum sit pœnalis, strictè interpretari debet; sodomia autem est peccatum contra debitum sexum, & vas: unde, qui servat debitum sexum non dicitur propriè sodomita. Ita *Sylvius in 2. 2. cap. 154. art. 12.* & alii, *part. 2. tract. 17. resolut. 62.* Dicendum secundò, ad incurrendum casum reservatum sodomie, necessarium esse, ut semen intra vas effundatur. Nam alias non erit propriè sodomia. Ita *Bonacina de matrim. quest. 4. punct. 11. numer. 2. part. 2. tract. 17. resolut. 63.* Addit *Græfius pract. cas. referu. libr. 1. cap. 11. num. 17.* patientem actum sodomicum non incurrere in casum reservatum sodomie. Quæ opinio probari potest ex eo, quòd talis non dicitur sodomita, sed mollis, & ita *Glossa*, quam sequitur *D. Thomas 1. 2. quest. 138. artic. 1. ad 1.* exponit *Apostolum 1. Corinth. 6. ibi. Neque adulteri, neque molles &c.* Tum etiam, quia majus scelus est agentis, quàm patientis, & in foro contentioso major pœna imponitur illi, quàm isti, sed, an hæc opinio sit probabilis, alii judicent, *part. 2. tr. 17. ref. 64.*

Hic Panormi reservata est Sodomia. Quæ non est intelligenda de coitu cum muliere in vase præpostero.

Nec cum viro, seminando extra vas. Sed an committat patientem?

4. † Casus reservati superioribus Regularium sunt varii juxta varium morem cujusque Religionis. Interdicit autem eis *Clemens VIII.* ne alios casus sibi reservent præter infra scriptos, vel omnes, vel eorum aliquos. 1. Veneficia, incantationes, sortilegia.

Casus reservati alii Prælati Regularium.

Q. 2

2. Apo.

2. Apostasia à Religione, sive habitu dimisso, sive detento, quando eò, pervenerit, ut extra septa monasterii, vel conventus fiat egressio. 3. Nocturna ac furtiva à monasterio, seu conventu egressio, etiam non animo apostandi facta. 4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. 5. Juramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo. 6. Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fortunæ, etiam effectu non secuto. 7. Falsificatio manus, aut sigilli officialium monasterii, aut conventus. 8. Furtum de rebus monasterii, seu conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. 9. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus. 10. Occisio, vulneratio, seu gravis percussio cujuscumque personæ. 11. Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut aperitio litterarum, à superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad superiores. Quod si aliud peccatum grave ad Religionis conservationem reservandum videbitur, id non aliter fieri permittit, nisi de consensu generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia. †

Extra quos non possunt reservare sibi excommunicationem adreclam alius criminibus.

5. Sed his non obstantibus, Villalobos tom. 1. tract. 9. diff. § 9. numer. 5. & alii docent; superiores Regulares posse reliqua peccata prohibere sub pœna excommunicationis sibi reservata, quia hoc non est reservare peccatum, sed censuram. Mihi autem contraria sententia Peyrini in privil. Minim. tom. 2. const. 10. Urbani VIII. §. 61. numer. 10. & aliorum placet, quam determinavit Sacra Congregatio apud Leonem recollect. tomo 2. recollect. 11. numero 5 die 7. Julii 1617. Nam Clemens VIII. prohibet omnem reservationem, & tale peccatum ratione censuræ reservatum manet; unde patet, reservationem excommunicationis adinventam esse in fraudem supradicti decreti, & ideo prima sententia non est admitenda. parte 3. tract. 2. resolutione 13. §. Dissplicet & 42.

6. Circa octavum casum furti de rebus monasterii. Coriolanus de casibus reserv. parte 2. cas. 8. dub. 5. numero 13. putat, incurri à furante res peculiares concessas usui particulari alicujus Religiosi: & ita testatur ex Sorbo declarasse ipsummet Clement. VIII. Sed secundum Ledesnam Additio ad summam tom. 2. cap. 4. dub. 12. non incurrit, & Prælati Regularis non potest sibi reservare furtum de rebus peculiaribus Religiosorum. Quia Pontifex solum illis concessit furtum de rebus monasterii, res autem peculiares fratrum non dicuntur directe res monasterii. Ad declarationem Clementis dici potest, de ea non constare authentice. parte 5. tract. 6. resol. 44.

Nomine furti de rebus monasterii an veniat furtum de rebus particulari Religiosi

7. Circa nonum Lapsus carnis, &c. ait Tamburinus tom. 2. disp. 13. quest. 2. numer. 3. posse superiores Regulares reservare sibi tactus impudicos, oscula, litterulas, munuscula, &c. Quod Sorbo annot. ad Compend. priv. V. Absolutio, affirmat sibi declaratum fuisse à Clem. VIII. Sed illa verba Lapsus carnis voluntarius opere consummatus, sonant consummationem actus in specie verbi gratia fornicationis, molliciti, &c. unde non possunt comprehendere tactus, &c. ut bene docuit P. Leone tomo 2. recollect. 11. num. 132. parte 3. tractat. 2. re. flut. 118.

Non possunt sibi Prælati Regulares reservare tactus, &c. oscula.

8. Turrianus select. disputat. p. 31 dub. 61. † supponens, reservari posse omne peccatum externum contra castitatem † docet, in tali casu reservari visum, & ornatum procedentes ex affectu libidinoso. Sed negat Henricq. lib. 6. cap. 14. numer. 6. in gl. litt. I. docetque in tali casu non reservari peccatum, nisi ex quantitate operis externi certo constet esse mortale, & non sola relatione ad consensum, par. 4. tract. 4. resol. 165. addit Kiene de cas. reserv. part. 3. cap. 6. numero 5. probabilem esse opinionem Coriolani de cas. reserv. part. 2. cap. 9. §. 10. numero 15. contra Suarez apud Kienem loc. cit. quod ad reservationem Lapsus carnis, &c. non solum requi-

Nec actum libidinosum externum, qui per se, & absque respectu ad intentionem non sit mortalis.

Et Kiene probabile putat, requiri etiam mortaliem externam applicationem

tum ad la-
psum carnis
consumma,
tam.

requiratur externa actio in sua specie
colummata, sed etiam extrema mediocris
applicatio: unde, si quis ex turpibus de-
lectationibus voluntarie prolaberetur in
pollutionem, absque tamen contactu li-
bidinoso aut alio externo motu instru-
mentali, non incurrere peccatum reser-
vatum. Idem quoque docet de pollutio-
ne orta ex aspectu libidinoso directo in
fœminam pulchram, aut superbè vesti-
tam. Quia oculus impudicus per se cen-
seri non potest propinque lapsus carnis
opere consummatus. Secus, si pollutio
oriatur ex aspectu fœminæ denudata,
vel ejus potioris partis, in qua impu-
dicitia locum habet *parte 4. tractat. 4.
resol. 61.*

In casibus
reservatis
datur parva
sua materia.

9. In casibus reservatis datur parva
tas materiæ, unde modicum furtum fa-
ctum in Ecclesia, sicut non est mor-
tale sacrilegium; ita neque reservatum.
Imò, si modicum furans habuisset
intentionem plura surripienti, peccasset
quidem mortaliter ex *cap. final. 4. quest.
6.* sed illud sacrilegium non esset reser-
vatum; quia peccatum reservatum debet
esse mortale ex quantitate operis ex-
terni, non ex relatione ad intentionem
tantum; quia in modico non præsumitur
dolus, & ideo pro eo non statuitur pœ-
na, arg. *cap. & si quæstiones, Extrav. de si-
monia* Ita Henriquez, *lib. 2. cap. 13. §. 6.
part. 3. tract. 5. resol. 46*

An reservatis
in Episcopo-
rum teneantur
impuber
res.

10. Cœterum peccata reservata Epif-
coporum, secundum Homobonum de
cas. reserv. part. 1. cap. 3. comprehendunt
etiam impuberem ante annum decimum
quartum, si aliud in statuto non decla-
retur. At secundum Paludanum in *4. dist.
34. quest. 2. art. 1.* non comprehendunt:
quia, sicut minor ætas in foro exteriori
excusat à pœna ordinaria, ita & in ani-
mæ iudicio, *part. 2. tract. 15. resol. 1.* cer-
tum est autem, non comprehendere Dico-
cesanos absentes. Vide *V. Absolvere,
num. 9.* † cujus doctrinam præter loca
ibi citata docet etiam in *part. 3. tractatu,
4. resol. 103.*

Reservatis
Regularium
non ligant
novitios.

11. Reservatio Regularium secundum
Villalobos *tom. 1. tr. 9. diff. 16. num. 6.* &
DD. communiter contra Layman non

comprehendunt novitios. Quia novi-
tium ad religionis onera non tenentur. At-
tamen Peyrinus *priv. Minim. tom. 2. con-
stit. o. Urban. VIII. §. 61. num. 9.* advertit,
superiores Regulares per Vivæ vocis
oraculum Pauli V. *die 7. Augusti 1609.*
posse sibi reservare casus, etiam quoad
novitios. Sed S. D. N. Urbanus VIII. no-
vissimè tollit omnia vivæ vocis oracula
p. 3. tr. 2. resol. 119

12. Mortuo Episcopo, reservata ejus
non expirant secundum Præpositum in
addit. ad part. 3. quest. 9. sub. 1. num. 6. sive
sint reservata à jure, sive ab homine. Sed
Piascius *part. 2. cap. 1. art. 2. num. 21.* id
admittit, quoad reservata à jure, vel cõ-
suetudine, aut per proprium statutum,
quia statutum durat post mortem, *cap.
fin. de offic. leg.* unde in tali casu ait, ablo-
lutionem petendam esse à successore,
seu Capitulo Sede Vacante. Vide etiam
Trullench in *Bull. cruce. lib. 1. §. 7. cap. 2.
sub. 2. num. 6. part. 4. tract. 4. resolut. 103.*
Casus reservati Superiori Regularium
expirant decedente ipso superiore, vel à
munere manus submovent. Quia cessat
excommunicatio ab homine, si moritur
qui eam fulminavit. Ita in simili Grana-
do in *part. 2. contr. 7. tr. 1. dist. 7. n. 6. part.
3. tract. 2. resol. 23*

Casus Epif-
copales an
expirant de-
functo Epif-
copo?

Casus reser-
vati Regu-
larium Epif-
copo mortuo
vel officium
omittent,
Prælato.

CASVS RESERVATI, Et fortuiti.

13. **R**enuntians, vel in se recipiens
casus fortuitos in locacione
prædii, vel alicujus rei subjectæ damno,
intelligitur etiam de insolitis, & de-
nuo advenientibus, *part. 8. tractat. 7. re-
sol. 31*

Casus for-
tuiti.

14. Recipiens in se aliquod pericu-
lum alicujus rei etiam casus fortuitus
intelligitur in se recepisse, varii DD. *ib.
resol. 32*

15. Quando Prælatas aliquot casus
sibi reservat censetur comprehendere
non solum postea committendos, sed
etiam antè commissos, dummodo non
explicet contrarium loquendo solum de
committendis, vel censuram imponat,
Q 3 & cum

Casus reser-
vati intelli-
guntur præ-
teriti, & futuri.

& cum ea reservationem. Ita Bordonus p. 8. tract. 7. resol. 20.

Falsificantes instrumenta vel scripturas non incidunt in censuram.

16. Non incidit in casum reservatum, vel Censuram, qui instrumenta, syngraphas, aut apochas falsificaret, aliquid addendo, vel minuendo, quod urgeret in tertii præjudicium, p. 8. tract. 7. resol. 82. *Causa, vide Pontifex.*

CELEBRARE MISSAM.

1. **P**onuntur hic casus circa Obligationem celebrandi ab intrinseco, circa ritum, circa ministrum, circa tempus, & locum, & circa dispositionem celebrantis. Nam pertinentes ad eleemosynas, invenies infra V. *Missarum*, & pertinentes ad vestes & Vasa sacra, invenies V. *Vasa sacra*, & V. *Vestes sacerdotales*.

Missam nullus Sacerdos celebrare tenetur. Sed sacra est in c. scilicet communicatio.

2. Circa obligationem celebrandi; simplex Sacerdos non tenetur sæpè celebrare Missam, sed cessante tempore & scandalo, satis est, si celebret ter, aut quater in anno, & præcipue in die Natalis Domini, Resurrectionis, & Pentecostes. Imò probabile puto, satis esse, quòd in Paschate communicet. 3. Etiam cessante impedimento. Ita D. Bonaventura in 4. dist. 12. art. 2. quest. 2. contra Villalobos in sum. 1. tr. 7. dub. 49. num. 1. p. 2. tr. 17. res. 12. At quid de Parocho? Vide V. *Parochus*, num. 1.

Quid de Parocho?

An in Ecclesiis Collegiatis omitti possit Missa solemnis in feria privilegiata? Et an in Ecclesiis Regularium?

3. Missam solemnem de Feria privilegiata in Ecclesiis Collegiatis omitti non posse, docet Gavantus comment. ad Rubricam Miss. tom. 1. part. 3. tit. 10. numer. 8. sed canendam esse post Nonam in violabiliter, & sic declarasse Sacram Congregationem. Sed Castaldus in praxi carem. lib. 2. sect. 6. cap. 3. numer. 20. contrarium docet. Posita autem prima sententia, & constituto authenticè de declaratione Cardinalium, non propterea ad id tenerentur Regulares, quia eorum Ecclesiæ secundum Rodríguez qq. Regul. tom. 1. quest. 43. art. 10. & Villalobos in sum. 1. tr. 8. diff. 10. num. 4. contra Portelium dub. Regul. V. Missa, n. 7. non sunt Collegiata. Teneri tamen Prælatos Regula-

res, docet Filiucius tom. 1. tract. 5. c. 4. n. 104. curare, ut in eorum Ecclesiis una saltem Missa quotidie celebraretur. (Imò, ubi adest consuetudo legitime præscripta teneri etiam ad Missam solemnem, ea tamen obligatione, qua unaquæque Religio ad suas constitutiones obligatur, ex Clema. de celebr. Miss. p. 3. tr. 2. res. 8. & p. 4. tr. 4. resol. 6.) Sed Victoria in sum. n. 94. ait, non peccare mortaliter, si aliquo die nulla Missa celebraretur, part. 2. tr. 14. res. 76.

4. Nullus Sacerdos, etiamsi sit Parochus, tenetur in die Natalis Domini tres Missas celebrare. Quia Perochiani non tenentur, nisi unam Missam audire, part. 4. tract. 4. resol. 236. Quod si celebrare tres vellet, ex Villalobos in sum. part. 1. tract. 3. diff. 22. num. 7. & alii non posset omnes celebrare ante auroram. Tum, quia est contra Rubricam Missalis. Tum etiam, quia in Canone pro prima Missa ponitur *Noctem sacratissimam*, pro aliis duabus *Diem sacratissimum venerantes*. Sed contraria sententia Suarez in 5. part. tom. 3. disput. 81. sectio 4. Merceri in 3. part. quest. 83. artic. 2. prop. 3. numer. 1. & aliorum est probabilior, nam in cap. *nocte sancta, de consecrat. distinct. 1* conceditur in nocte Nativitatis Missas sine distinctione celebrari. Ad argumentum de Rubrica dicendum cum Vasquez in 3. part. tom. 3. disput. 232. cap. 3. numer. 3. Rubricam loqui pro Missis solemnibus. Ad secundam cum Suarez ubi supra, quod aliquando verba divini Officii referuntur ad tempus, pro cuius commemoratione dicuntur: unde, non obstante, quòd in prima Missa dicatur *Noctem sacratissimam*, omnes tres Missæ possunt propè meridiem celebrari, part. 2. tr. 14. resol. 35. & part. 4. tr. 4. res. 236. §. *Notandum*. Qui verò unam tantum velit celebrare, sive in nocte, sive die, potest dicere quam voluerit. Ita Ledesma in sum. tom. 1. de Sacram. Eucharist. cap. 19. post 9. concl. contra Gavantum in comment. ad rub. Miss. tom. 1. part. 4. tract. 2. tit. 3. numer. 6. qui putat dicere debere primam, vel tertiam, & potius tertiam, cujus Oratio

Tres Missæ in die Natalis Domini nemo tenetur celebrare.

Sed qui vult potest omnes celebrare ante auroram.

Et si vult celebrare unam, dicere potest quamlibet.